

Uddannelsesministeriet
Slotsholmsgade 10
1015 København K

Handlingsplan for styrket internationalisering af de videregående uddannelser

Den 13. september 2013
Sag.nr. S-2013-541
Dok.nr. D-2013-16209
bba/ka

Akademikerne har fra Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser, modtaget handlingsplan for styrket internationalisering af de videregående uddannelser til høring. Akademikerne har udsendt handlingsplanen til høring i medlemsorganisationerne og skal på den baggrund fremkomme med bemærkninger.

AKADEMIKERNE

THE DANISH CONFEDERATION
OF PROFESSIONAL ASSOCIATIONS

Akademikerne hilser det velkomment, at regeringen med handlingsplan I og den kommende handlingsplan II sætter fokus på en styrket internationalisering af de videregående uddannelser. Handlingsplanen er således den første i en todelt handlingsplan, og har primært fokus på de danske studerendes internationale kompetencer og internationale læringsmiljøer på danske videregående uddannelsesinstitutioner. Anden del vil have fokus på tiltrækning og fastholdelse af dygtige internationale studerende.

Postboks 2192
Nørre Voldgade 29
DK - 1017
København K.

T +45 3369 4040
E ac@ac.dk
W www.ac.dk

Generelt finder Akademikerne, at handlingsplanen indeholder nyttige og fornuftige forslag til, hvordan de danske studerendes internationale kompetencer, herunder fremmedsprogskompetencer, kan styrkes. Det forhold at mange af forslagene er formuleret som "bør-forslag" og "opfordre-forslag", fremstår det dog uklart, hvorledes regeringen forestiller sig forslagene virkeliggjort.

Handlingsplanen opstiller følgende fire målepunkter:

1. Flere på studie- eller praktikophold i udlandet

I 2020 bør mindst 50 pct. af dimittender fra de danske videregående uddannelsesinstitutioner have været på studie- eller praktikophold i udlandet.

2. Flere danske studerende på korte ophold i vækstlande

Mod 2020 skal antallet af danske studerende på studie- eller praktikophold i vækstlande - herunder BRIK-landene, stige med minimum 15 pct. om året.

3. Flere samarbejder om dobbelt/fællesgrader med udenlandske institutioner

I 2020 skal andelen af samarbejder om dobbelt og/eller fællesgrader mellem udenlandske og danske uddannelsesinstitutioner være øget med 20 pct. i forhold til i 2012 – målt på sektorniveau.

4. Flere danske studerende på korte ophold i ikke-engelsktalende europæiske lande

Mod 2020 skal antallet af danske studerende på studie- eller praktikophold i de danske nabolande stige med minimum 15 pct. om året.

Akademikerne finder handlingsplanens målepunkter nyttige og relevante men finder dog behov for at bemærke det kritisable i, at regeringen ignorerer, at udgangspunktet for de forskellige videregående uddannelsesområders internationalisering vidt forskellig.

Således er det direkte misvisende når handlingsplanen i målepunkt 1 henviser til, at (kun) 17 pct. af alle danske studerende i 2011 havde været på udenlandsk studie- eller praktikophold i løbet af deres uddannelse. De 17 pct. er et gennemsnitstal og dækker over, at 4,1 pct. af de studerende på erhvervsakademiuddannelserne har været på udlandsophold, mens det tilsvarende er 27,9 pct. af de universitetsstuderende, der har været på udlandsophold under deres studie.

Akademikerne skal derfor komme med en generel opfordring om ikke at benytte gennemsnitstal for videregående uddannelsesområder, hvor gennemsnittet dækker over ganske forskellige forhold og derfor ikke giver mening og i værste fald bliver decideret misvisende.

I forlængelse af ovenstående skal Akademikerne foreslå, at der i målepunkterne opereres med sektorspecifikke målepunkter – sådan som det rent faktisk er tilfældet for målepunkt 3 i handlingsplanen.

Akademikernes specifikke kommentarer knytter an til handlingsplanens tre målsætninger og udvalgte forslag til initiativer:

- **Målsætning 1**
Flere på studie- og praktikophold i udlandet
- **Målsætning 2**
Danske videregående uddannelsesinstitutioner skal have stærkere internationale læringsmiljøer
- **Målsætning 3**
De studerende skal have styrkede fremmedsprogskompetencer

Akademikerne støtter varmt op om de tre målsætninger og finder det samtidig meget positivt, at en styrkelse af de studerendes fremmedsprogskompetencer har fået en særlig målsætning i handlingsplanen.

Der er ingen tvivl om, at der er behov for en særlig indsats i forhold til at styrke fremmedsprogskompetencerne – ud over engelsk – i de videregående uddannelser.

Som sagt indeholder handlingsplanen mange gode tiltag, der har til hensigt at fjerne barrierer og gøre det nemmere for danske studerende at komme på et udenlandsk studie- eller praktikophold under studietiden. Akademikerne hæfter sig samtidig ved, at handlingsplanen fremhæver studerene fra ikke-uddannelsesvante hjem som særlig målgruppe, idet analyser viser, at denne gruppe studerende i mindre omfang tager på udvekslingsophold.

Akademikerne er enig i værdien af, at danske studerende tager på udlandsophold for derved at få internationale erfaringer og perspektiv på deres uddannelse. Blandt de positive tiltag er forslaget om mobilitetssvinduer på alle ordinære videregående uddannelser, samt at der skal indføres automatisk merit for alle forhåndsgodkendte studieophold. Set i lyset af SU-reformens incitamenter til hurtigere studie gennemførelse er det helt afgørende, at risikoen for forsinkelse i forbindelse med udlandsophold reduceres.

Ligeledes støtter Akademikerne, at der skal være mulighed for at få omregnet eksamensresultater fra udlandsophold til dansk karakterskala, samt at karaktergennemsnittet bør fremgå af eksamensbeviset. Akademikerne skal dog foreslå, at omregningen af de udenlandske karakterer placeres i ministeriet, hvor der i forvejen er stor erfaring med at vurdere udenlandske uddannelseskompetencer. Hvis omregningen lægges ud på den enkelte uddannelsesinstitution, er der risiko for forskellig praksis for omregning, hvilket vil være særdeles uheldigt i forhold til de studerendes retsstilling.

Desværre synes forslaget om at skabe større økonomisk tilskyndelse hos institutionerne til at sende studerende på udvekslingsophold i udlandet ikke tilstrækkelig gennemtænkt. Jf. Akademikernes høringssvar vedr. ændret tilskudsprincip for ud- og indgående studentermobilitet, kan omlægningen risikere at skabe incitament hos institutionerne til at begrænse antallet af indgående gæstestuderende. Derfor finder Akademikerne ikke, at der med forslaget er fundet frem til den rigtige løsning. I stedet skal Akademikerne foreslå, at man fastholder det nuværende tilskudsprincip, men uden en håndhævelse af balancekravet.

Såfremt man ønsker at fastholde det foreslåede tilskudsprincip, skal Akademikerne opfordre til, at der overvejes en undtagelse i forhold til institutionernes udveksling med BRIK-landene og nye vækstlande såsom Mexico, Sydafrika, Indonesien, Vietnam, Singapore m.fl.

I forlængelse af ovenstående skal Akademikerne foreslå, at udviklingen i indgående studentermobilitet nøje følges i de kommende år.

Akademikerne hilser det velkomment, at der lægges op til en fokuseret målsætning vedr. BRIK-landene og de nye vækstlande, blandt andet

med inddragelse af de nuværende innovationscentre i Silicon Valley, Shanghai og München og fra 2013 med de nye innovationscentre i Seoul, São Paulo og New Delhi/Bangalore. Ligeledes støtter Akademikerne en fortsat udvikling af Det Danske Universitetscenter i Beijing.

Akademikerne skal også fremhæve det positive i, at der nu er indført en hjemmel i finansloven, der gør det muligt at foretage overbooking af Erasmus-mobilitets-midlerne, ved at indkalkulere et vist frafald. Den gældende praksis har betydet, at Danmark har måttet returnere ubrugte midler fra Erasmus-programmet, fordi studerende er sprunget fra.

Det er ligeledes positivt, at handlingsplanen sætter fokus på, hvordan udbredelsen af fælles- og dobbeltgrader kan understøttes, herunder at der igangsættes en undersøgelse af de udfordringer og barrierer institutionerne oplever som hindrende for et formaliseret uddannelsessamarbejde med udenlandske uddannelsesinstitutioner.

I forlængelse heraf skal Akademikerne foreslå, at de særlige forhold og vilkår, som er givet i forhold til at smidiggøre uddannelsessamarbejdet under Erasmus Mundus programmet, bliver overført til også at gælde for andre fælles europæiske uddannelsessamarbejder.

Akademikerne finder det som nævnt yderst positivt, at regeringen sætter fornyet fokus på fremmedsprogsområdet. Det er bekymrende, at det i de senere år har vist sig som generel tendens, at danske unge i stigende grad kun behersker ét fremmedsprog.

Akademikerne støtter, at studerende fra ikke-sproguddannelser, der har gjort en særlig indsats for at tilegne sig fremmedsprogskompetencer i andre sprog end engelsk, skal have mulighed for at få officiel anerkendelse heraf på eksamensbeviset. De fleste studerende har i folkeskolen og gymnasieuddannelserne modtaget undervisning i andre fremmedsprog end engelsk, men disse kompetencer bliver oftest ikke vedligeholdt på de videregående uddannelser. Derfor er det rigtigt set, at de videregående uddannelser skal understøtte, at flere studerende får mulighed for at vedligeholde og styrke deres fremmedsprogskompetencer fra gymnasiet.

Ligeledes støtter Akademikerne forslaget om, at flere undervisere på de videregående uddannelser får mulighed for at tage på udlandsophold. Her kunne en "sabbatical leave"-ordning for undervisere bidrage til, at flere undervisere med tiden får mulighed for at arbejde i internationale sammenhænge og etablere personlige netværk til gavn for uddannelsernes kvalitet og internationalisering.

Det fremgår af handlingsplanen, at EU-institutioner og offentlige myndigheder i Danmark nu melder om rekrutteringsvanskeligheder på tolke- og translatørområdet. Akademikerne har tidligere advaret mod, at dette kunne ske, i forbindelse med CBS's beslutning om at nedlægge tolke- og translatøruddannelserne i alle sprog, undtagen engelsk, tilbage i 2008. Sprogene var spansk, tysk, fransk, russisk og italiensk, og beslutningen

bevirkede, at der i Danmark ikke blev udbudt tolkeuddannelser i russisk og italiensk.

Begrundelsen fra CBS var, at søgningen til uddannelserne var nået et så lavt niveau, at de økonomiske tilskud uddannelserne kunne generere, var utilstrækkelige. Institutionen gjorde gældende, at man – uden held – havde gjort opmærksom på forholdene over for Folketing og ministerium. Man må konstatere, at uden politisk vilje til at holde liv i små sprogfag, betyder den økonomiske styring af universiteternes uddannelsesaktiviteter, at uddannelsesområder – trods et samfundsmæssigt behov – risikerer at blive nedlagt.

I det lys finder Akademikerne det positivt, at der nu lægges op til at få foretaget en undersøgelse af aftagernes behov for tolke og translatører, med det formål at få skabt en bedre sammenhæng mellem udbud og efterspørgsel på tolke- og translatørområdet.

Endelig vil Akademikerne gerne støtte forslaget om et årligt møde om sprogområdet og fremmedsproguddannelse – med deltagelse af ledelse og medarbejdere – fra de relevante uddannelsesinstitutioner. Akademikerne skal dog samtidig foreslå, at også relevante arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer inviteres med til et sådant årligt møde.

Med venlig hilsen

Birgit Bangskjær
D: 22495855
E: bba@ac.dk